

**PROGRAM ORJENTUES PËR PROVIMIN E DIPLOMËS PËR STUDENTËT E
CIKLIT TË DYTË MASTER PROFESIONAL
“ZHVILLIM RURAL DHE MJEDISOR I QENDRUESHEM”
PRANË DEPARTAMENTIT TË AGROMJEDISIT DHE EKOLOGJISË**

1. Bazat teorike e konceptuale të ekologjisë, drejtimet e studimit, ekologjia rurale.
2. Ekosistemat, studimi i biosferës dhe ekosistemeve, klasifikimi, ekosistemet rurale.
3. Funksionimi i ekosistemeve, lëvizja e energjisë, prodhimtaria në ekosisteme.
4. Lënda në ekosisteme (ciklet biogjeokimike) dhe qarkullimi i elementëve kryesorë.
5. Ndërveprimet në ekosisteme dhe dukuritë që lidhen me to (ndërveprimet pozitive dhe negative), konkurenca.
6. Komunitetet biologjike dhe ekologjia e popullatave në ekosistemet rurale.
7. Peizazhet, klasifikimi i tyre, peizazhi rural dhe artitektura e peizazhit rural.
8. Ekosistemet bujqësore (agroekosistemet) dhe klasifikimi, roli i tyre në hapësirat rurale.
9. Ekologjia e burimeve mjedisore dhe klasifikimi, burimet mjedisore në zonat rurale.
10. Biodiversiteti, hapësirat e mbrojtura dhe hapësirat rurale.
11. Deklarata e Stockholmit «Ligji i parë ndërkombëtar për mjedisin». Konferenca e Rio-s për “Mjedisin dhe Zhvillimin” dhe parimet e saj. Koncepte që lidhen me menaxhimin e mjedisit. Lindja dhe evolimi i konceptit «zhvillim i qendrueshëm”.
12. Vlerësimi Strategjik Mjedor dhe Vlerësimi i Ndikimeve mbi Mjedisin (VSM dhe VNM); të përbashkëtat dhe dallimet. Metodologjia e VNM dhe VSM. Baza ligjore në Shqipëri dhe Portokollat dhe Konventat ndërkombëtare (Portokollit i Kievit, Konventa e Aarhusit, Konventa Espoo).
13. Publiku dhe palët e përfshira në procesin e vendimarrjes mjedisore. Roli i publikut, të drejtat, qëllimi dhe objektivat; parimet e përfshirjes së publikut; format e pjesëmarrjes së publikut; plani dhe teknikat për përfshirjen e publikut; përfshirja e publikut në procesin e VSM-së dhe VNM-së
14. Historiku i VNMsë, evolimi i procesit, baza institucionale dhe ligjore. Përcaktimi i Përbajtjes dhe Termave të Referencës. Kriteret e përgjithshme për përzgjedhjen e projekteve. Vlerësimi i Mjedisit të zonës ku do të zbatohet projekti ose gjendja e mjedisit para projekt.

15. Efektet potenciale të projektit. Besueshmëria në parashikimin dhe manaxhimin e efekteve. Përzgjedhja e projekteve sipas kriterëve në Shqipëri. Struktura e studimit mjedisor. Identifikimi i problemeve mjedisore para zhvillimit të projektit. Përshkrimi i risqeve të shkaktuara nga projekti.
16. Identifikimi i efekteve. Karakteristikat e efekteve mjedisore. Natyra e efekteve. Manjituda dhe ndjeshmeria e mjedisit. Koncepti i sinjifikancës. Metoda të tjera për karakterizimin e efekteve. Gjykimi profesional, modelet eksperimentale, metoda e krahasimit me raste studimi të ngjashme. Pasiguria në vlerësimin e efekteve. Identifikimi dhe analiza e efekteve.
17. Vlerësimi i efekteve sociale, efektet mbi shëndetin. Identifikimi i alternativave dhe masave përmirësuese. Koncepti i përmirësimit të efekteve. Zhvillimi i alternativave më të mira. Kompensimi i efekteve. Plani i manaxhimit të mjedisit.
18. Ndikimi i projekteve sipas sektorëve të ekonomisë mbi mjedisin. Zhvillimi i Sektorit të Energjitikës efektet mbi mjedisin dhe masat mbrojtëse. Analiza dhe bashkëveprimi i efekteve me sektore të tjera
19. Administrimi i transportit, komunikacionit. Efektet mbi mjedisin dhe masat mbrojtëse. Ndikimi i faktoreve të tjera. Bashkëveprimi i efekteve me sektore të tjera.
20. Zhvillimi i sektorit të bujqësisë, agroindustrisë, turizmit dhe efektet mbi mjedisin
Analiza e efekteve dhe bashkëveprimi i efekteve
21. Menaxhimi i mbetjeve urbane dhe të rrezikshme dhe efekteve mbi mjedisin. Etapat e procesit të eliminimit të mbetjeve. Efektet mbi mjedisin dhe masat mbrojtëse. Trajtimi i mbetjeve dhe shpërbërja e tyre. Menaxhimi i mbetjeve të rrezikshme dhe efekteve mbi mjedisin. Klasifikimi i mbetjeve të rrezikshme sipas metodës së eliminimit. Rreziqet e lidhura me trajtimin e mbetjeve të rrezikshme.
22. Standartet për vlerësimin e efekteve të aktivitetit human mbi mjedisin. Struktura e standarteve të mjedisit. Standartet për ujin e përdorur, emetimin e ujit dhe lëngjeve të nxehta nga industria dhe TEC-et.
23. Standartet për shkarkimet e gazrave dhe pluhrave nga aktivitetet në fusha të ndryshme, për mbetjet e ngurta, agrokimkatet dhe ndryshimet e përdorimit të tokës (land-use).
24. Standartet për vlerësimin e cilësisë së mjedisit në funksion të përdoruesëve ose receptorëve. Standartet për vlerësimin e cilësisë së ajërimit, situatës klimatike, situatës së zhurmës, gjendjes së ujit disponibël.

25. Standartet për cilësinë së ujit, cilësisë së ushqimeve, cilësisë së tokës jo-bujqësore, tokës bujqësore, për zonat e mbrojtura etj.
26. Auditimi i mjedisit si politikë mjedisore në zhvillim. Monitorimi i kushteve të lejës mjedisore dhe transparenca me publikun. Objektivat dhe fushat e auditimit. Format dhe metodologjia e auditimit. Hartimi i listës së kontrollit. Gjetjet, konkluzionet dhe raportimi i rezultateve. Rekomandimet për përmirësimin e performancës mjedisore
27. Analiza e situatës mjedisore dhe Planet e Veprimit për Mjedisin (PVM). Analiza e situatës mjedisore për një rast konkret ose në një organizatë aktiviteti i cili ndikon mjedisin. Metoda e analizës “SWOT”. Përcaktimi i pemës së problemeve dhe objektivave.
28. Hartimi i politikave dhe programeve mjedisore me synim përmirësimin e situatës, rritjen e performancës mjedisore dhe ruajtjen e burimeve natyrore.
29. Burimet natyrore (toka, uji, ajri dhe biodiversiteti). Problematika e tokës në Shqipëri, ndikimet mbi tokën gjatë periudhës së tranzicionit. Degradimi i tokës dhe masat për zbutjen e fenomenit. Kontaminimi dhe ndotja, masat për reduktimin e rrishtit.
30. Politikat për mbrojtjen e tokës në rang kombëtar dhe Europian. Ruajtja e funksionit të përdorimit të tokës dhe çertifikata e cilësisë. Planifikimi i territorit, kriteret dhe kufizimet për ndryshimin e formës së përdorimit të tokës.
31. Koncepti i peizazhit, karakteristikat kryesore, klasifikimi dhe problematikat e peizazhit.
32. Rëndësinë e analizës peisazhere për nderhyrjet e duhura në peisazh. Përshkruaj metodologjinë e analizës peisazhere, të gjitha hapat e saj; përshkrimin të peisazhit, skicës, leximit, kuptimit, zbulimit të diagnozës peisazhere deri tek marrja e një vendimi peisazher. Jep shembuj të aplikimit të saj në peisazhet me probleme mjedisore.
33. Cfare studion ekologjia e peisazhit, elementet që ndihmojnë në përshkrimin e peisazhit; vegjetacioni, struktura hapsinore e peisazhit, kategorizo hapsirën në funksion të vegjetacionit në elemente të tilla si matrice, korridor, njolla. Jep shembuj të fenomeneve ekologjike në peisazh.
34. Cilat janë rregullimet peisazhere në vendet urbane ose rurale, rregullimet pyjore ose akoma rregullimet e vendit ose hapsirës, përse ndërmeren ato? Përshkruaj rolin që luajnë rregullimet peisazhere në dobi të njerëzve.
35. Cilat janë strukturat e ndryshme vegjetale që përdoren për rregullimet urbane, përshkruaj rolin e tyre në peisazh.

36. Si menaxhohen pejsazhet rurale, urbane dhe pyjore. pershkruaj rregullimet e hapsirave te gjelberta për banimin kolektiv, kopshtet e parqet publike, nevojat që duhet të plotësojnë lidhur me përdoruesit, detyrimet.
37. Trajto karakteristikat e peizazheve pyjore, shtrirja ne zonat klimatike, tipet e vegjetacionit pyjor, biodiversiteti pyjor. Cafre perfaqesojne zonat e mbrojtura, roli i tyre, kategorizimi sipas specifikave dhe vlerave te tyre, kriteret kryesore te zgjedhjes se nje zone me vlera natyrore apo arkeologjike apo historike si ZM, objektivat qe realizoje zonat e mbrojtura dhe politikat per nje zhvillim të qëndrueshem të tyre.
38. Cilat jane funksionet e Parqeve Kombetare si një kategori e ZM. pershkruaj Parqet kombëtare të Shqipërise, vlerat natyrore, specifikat dhe problemet e secilit prej tyre duke synuar jo vetem njohjen por dhe kontributin për një zhvillim të qëndrueshem të tyre.
39. Përdorimi i pesticideve dhe ndotja e mjedisit
40. Ekotoksikologjia dhe toksiciteti i pesticideve.
41. Dinamika dhe degradimi i ndotësve organike në mjedis.
42. Pasojat mjedisore nga emetimi i toksikanteve në mjedis.
43. Vlerësimi i cilësisë së ujerave sipas përdorimit të tyre.
44. Vlerësimi i sistemeve të furnizimit me ujë.
45. Menaxhimi i mbetjeve me origjine agroushqimore dhe të rrezikshme.
46. Menaxhimi i sistemeve te cilesise dhe sigurise ne industrine ushqimore.
47. Ju jeni pjesë e një ekpi projekti dhe jeni caktuar për të menaxhuar skedulin e një projekti. Në dijet tuaj çfarë përfaqeson menaxhimi i kohes si funksion kryesor i menaxhimit të integruar të një projekti, cilat janë hapat kryesore, cilat janë mjetet dhe teknikat kryesore që përdoren për secilin hap si edhe dokumentat kryesore qe derivojne nga ky proces.
48. Cilat janë karakteristikat e projekteve si tërësi aktivitetesh, fazat e ciklit të jetës së një projekti dhe dimensionet kryesore të tyre. Shpjegoni në mënyrë analitike ato.
49. Jeni angazhuar në një ekip projekti si menaxher i financës. Menaxhimi i kostos përbën një prej funksioneve kryesore në menaxhimin e integruar të një projekti. Rreferuar kësaj sqaroni hapat kryesore të menaxhimit të kostos, mjetet dhe teknikat si edhe dokumentat kryesore që lidhen me të.
50. Projektet në pothajse të gjitha fazat e ciklit të jetës së tyre ballafaqohen me risqe të ndryshme. Duke e vlerësuar menaxhimin e riskut si një prej funksioneve më të rëndësishme në jetën e një projekti përshkruani hapat kryesore që ndiqen për

menaxhimin e riskut, mjetet dhe teknikat që përdoren si edhe outputi që rezulton prej tyre.

51. Cilat janë treguesit kryesorë të arsyetueshmërisë së një projekti. Analizoni ato përmes një shembulli konkret. Nisur nga shembulli cilat janë kushtet bazë për financimin e projektit.
52. Komponentët e komunikimit. Komunikimi si një proces dinamik. Procesi i komunikimit dhe elementët e komunikimit. Ndryshimet dhe komunikimi. Klasifikimit e ndryshimit. Risitë dhe strukturat agrare dhe sociale.
53. Komunikimi i brendshëm. Sistemi i menaxhimit të njohurive dhe informacionit.
54. Shërbimi këshillimor. sistemet e informimit dhe komunikimit.
55. Shërbimi këshillimor në kërkimin shkencor për zhvillim dhe sistemet e shërbimit këshillimor.
56. Metodatat e shërbimit këshillimor (individuale ne grup)si dhe mediat dhe procesi i adaptimit.
57. Reformimi i shërbimit këshillimor.